

Prawa człowieka wobec wyzwań współczesnego świata

**Pod redakcją
Agnieszki Czubik
Dominiki Dziwisz
Ewy Szczepankiewicz-Rudzkiej**

PRAWA CZŁOWIEKA
WOBEC WYZWAŃ WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

SOCIETAS

seria pod redakcją
BOGDANA SZLACHTY

124

PRAWA CZŁOWIEKA

WOBEC WYZWAŃ WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

pod redakcją Agnieszki Czubik, Dominiki Dziwisz, Ewy Szczepankiewicz-Rudzkiej

Kraków

© Copyright by individual authors, 2019

Recenzent

prof. dr hab. Barbara Stoczewska

Redakcja

Weronika Werewka

Projekt okładki

Marta Jaszcuk

Photo by Giacomo Ferroni on Unsplash

ISBN 978-83-8138-086-7 (druk)

ISBN 978-83-8138-230-4 (pdf, on-line)

Publikacja dofinansowana przez Wydział Studiów Międzynarodowych
i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel./faks: 12 431-27-43, 12 421-13-87

e-mail: akademicka@akademicka.pl

Księgarnia internetowa: <https://akademicka.pl>

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
 ROZDZIAŁ I. PRAWA CZŁOWIEKA A DEMOKRATYCZNA FORMA RZĄDÓW I DEMOKRATYCZNA DEBATA PUBLICZNA	
Tomasz Gąsior, <i>Jawność życia publicznego a jawność finansowania polityki</i>	19
Marcin Jastrzębski, <i>Pojęcie „demokracja” w prawie międzynarodowym praw człowieka</i>	43
Samanta Kowalska, <i>Ochrona praw człowieka w obliczu kontrsystemowego zagrożenia terroryzmem. Wybrane regulacje prawa międzynarodowego</i>	69
Katarzyna Todos, <i>Współczesne sposoby urzeczywistniania prawa obywateli do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne</i>	89
 ROZDZIAŁ II. PRAWA CZŁOWIEKA W UNII EUROPEJSKIEJ	
Agnieszka Czubik, <i>Ekstraterytorialność europejskich przepisów o ochronie danych osobowych</i>	105
Artur Niedźwiecki, <i>Prawa jednostki w UE po referendum w sprawie Brexitu</i>	129
Julia Wojnowska-Radzińska, <i>Ochrona danych PNR w Unii Europejskiej. Uwagi w świetle Opinii Trybunału Sprawiedliwości 1/15 z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie umowy między Unią Europejską a Kanadą o przekazywaniu i przetwarzaniu danych dotyczących przelotu pasażera</i>	143
Joanna Mazur, <i>Zautomatyzowane podejmowanie decyzji jako wyzwanie dla ochrony praw człowieka. Granice autonomii użytkownika sieci w RODO</i>	159
 ROZDZIAŁ III. PRAWA CZŁOWIEKA W KONTEKSTACH EKONOMICZNYM I SOCJALNYM	
Dariusz Juruś, <i>Godność człowieka w kontekście ekonomicznych i socjalnych praw człowieka</i>	175
Piotr Mostowik, Olga Bobrzyńska, <i>O globalnych problemach na skutek wprowadzenia lokalnych fikcji prawnych powiązanych z tzw. macierzyństwem zastępczym (surrogate motherhood)</i>	189
Helena Szewczyk, <i>Prawo do godziwego wynagrodzenia minimalnego za pracę jako prawo człowieka w sferze socjalnej</i>	219

Ewa Kamarad, <i>Małżeństwa dzieci w świetle praw człowieka</i>	235
Elżbieta M. Mach, <i>Edukacja jako platforma budowania gotowości ucznia do przestrzegania praw człowieka. Prawa człowieka w podstawie programowej i wybranych podręcznikach do edukacji wczesnoszkolnej</i>	257
Justyna Gumuła-Kędracka, <i>Klauzula dobra dziecka w sprawach z zakresu międzynarodowych uprzedzeń rodzicielskich w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka</i>	273

ROZDZIAŁ IV. PRAWA CZŁOWIEKA W ERZE ROZWOJU TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH

Łukasz Dawid Dąbrowski, <i>Dostęp i utrwalanie przekazów telekomunikacyjnych a ochrona praw jednostki</i>	289
Dominika Dziwisz, <i>Chiński system oceny obywatela. Możliwości aplikacji Social Credit System w państwach demokratycznych</i>	303
Kamil Goryń, <i>Rozwój technologiczny a prywatność. Rzecz o (nie)świadomym „ekshibicjonizmie”</i>	327
Marcin Rojszczak, <i>Ochrona prywatności w cyberprzestrzeni – stan obecny i perspektywy na przyszłość</i>	339
Otylia Bieniek, <i>Prawo do prywatności w obliczu fact checkingu oraz fake newsów. Wyzwania globalnego społeczeństwa informacyjnego</i>	357
Aleksandra Kacała-Szwarczyńska, <i>Haktywizm – prawa człowieka i bezpieczeństwo państwa</i>	383

ROZDZIAŁ V. PRAWA CZŁOWIEKA A POLITYKA WYBRANYCH PAŃSTW

Małgorzata Abassy, <i>Wpływ myśli europejskiej na koncepcje człowieka i jego praw u prekursorów modernizacji w Iranie: Mirza Malkom-chan</i>	401
Łukasz Jakubiak, <i>Status jednostki a stan nadzwyczajny we Francji po zamachach terrorystycznych z 13 listopada 2015 r.</i>	415
Brygida Kuźniak, Milena Ingelevič-Citak, <i>Rosja wobec regulacji międzynarodowoprawnych z zakresu praw i wolności człowieka</i>	431
Jan Brodowski, <i>Wolności obywatelskie a proces wyborczy w Gruzji</i>	445
Renata Król-Mazur, <i>Prawo do wolności religijnej w Republice Armenii. Analiza obowiązującego ustawodawstwa</i>	461
Ewa Szczepankiewicz-Rudzka, <i>Kulturowe uwarunkowania działalności publicznej kobiet w Tunezji</i>	479
Noty biograficzne	497
Indeks osobowy	503

Studia poświęcone pamięci
prof. dr. hab. Michała Chorośnickiego

Wprowadzenie

W prezentowanym zbiorze omówiono wybrane problemy ochrony praw i wolności jednostki pojawiające się aktualnie na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Koncepcja ochrony praw człowieka w dzisiejszym świecie ewoluuje pod wpływem zachodzących z dużą intensywnością procesów gospodarczych, politycznych, kulturowych, a także technologicznych. Procesy te mają również niezwykle ważne znaczenie dla jednostki, wpływając na jej prawa, a tym samym na jej funkcjonowanie we współczesnym świecie. Zakres praw chroniących jednostkę i zbiorowości ludzkie zdaje się wciąż poszerzać. Zawarte w monografii artykuły odnoszą się do tych zagadnień, które stanowią w dzisiejszych czasach wyzwanie i są swoistym *signum temporis* współczesnego świata. Redaktorzy mają pełną świadomość, iż poruszana problematyka nie została przez nich wyczerpana. Niemniej jednak mają równocześnie nadzieję, że Czytelnik znajdzie tu opracowania i analizy odnoszące się do wielu istotnych i aktualnych kwestii w tym zakresie.

W publikacji znalazły się artykuły dotyczące zarówno klasycznych zagadnień, podejmujące tzw. tematykę pierwszej i drugiej generacji praw człowieka, jak i coraz częściej pojawiających się zagadnień związanych z oddziaływaniem nowoczesnych technologii informatycznych na prawa jednostki, w tym na prawo do prywatności. Wielowątkowość i multidyscyplinarność poruszanej tematyki wpłynęły na podział monografii i strukturę jej części. Ostatecznie dokonano podziału na pięć rozdziałów.

W rozdziale pierwszym zostały zamieszczone artykuły poświęcone zagadnieniom praw człowieka w demokratycznej formie rządów i demokratycznej debacie publicznej. Otwierający go artykuł **Tomasza Gąsiora** podejmuje problematykę dostępu do informacji publicznych w Polsce. Autor zastanawia się nad urzeczywistnianiem i racjonalizacją zasady jawności finansowania partii politycznych i komitetów wyborczych. W tekście szeroko dyskutowane są ustawowe regulacje

nakładające na partie polityczne obowiązek ujawnienia informacji związanych ze źródłami środków finansowych, sposobami ich gromadzenia oraz wydatkowania. Wykazano słabe strony aktualnych standardów sprawozdawczości finansowej partii, wynikające z niedoskonałości rozwiązań systemowych oraz braku narzędzi informatycznych ułatwiających archiwizację i poszukiwanie informacji. Posługując się przykładami rozwiązań stosowanych w innych państwach, wskazano pożądane kierunki zmian i ulepszeń mechanizmów już istniejących, mające na celu optymalizację zasady jawności finansowania polityki.

Artykuł **Marcina Jastrzębskiego** zawiera analizę znaczenia pojęcia „demokracja” w prawie międzynarodowym praw człowieka. Autor, prezentując dominujące w tej kwestii spory w doktrynie, zastanawia się nad możliwością wywiedzenia prawa do demokratycznych form rządów z praw szczegółowych międzynarodowych regulacji normatywnych z zakresu ochrony praw człowieka: prawa do samostanowienia, prawa do wolności wypowiedzi oraz prawa do udziału w rządach. Artykuł uzupełnia analiza pojęć „demokracja” i „praworządność” w uniwersalnym oraz w regionalnych systemach ochrony praw człowieka.

Artykuł **Samanty Kowalskiej** z kolei podejmuje rozważania na temat relacji między imperatywem zapobiegania i zwalczania zjawiska terroryzmu a obowiązkiem respektowania praw człowieka. Dokonując przeglądu rozwiązań krajowych i regulacji międzynarodowych z zakresu działań antyterrorystycznych, Autorka wskazuje, że coraz częściej wykraczają one poza kryterium proporcjonalności środka i uderzają w prawa indywidualne jednostki, w tym w prawo do prywatności.

Katarzyna Todos prezentuje współczesny wymiar realizacji konstytucyjnego prawa obywateli do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej i osób pełniących funkcje publiczne w Polsce. Autorka zauważa, że tradycyjne środki masowego przekazu, zwłaszcza prasa, utraciły rolę pośrednika między przedstawicielami władzy publicznej a obywatelami. Funkcję informacyjną przejęły nowe technologie informacyjne, w tym Internet, co rodzi szereg konsekwencji dla formy przekazu i rzetelności informacji w analizowanym zakresie.

W rozdziale drugim ukazano współczesne problemy ochrony praw człowieka z perspektywy Unii Europejskiej, organizacji, w której kwestia ochrony jednostki staje się coraz bardziej widoczna na przestrzeni ostatnich lat.

Agnieszka Czubik porusza zagadnienia związane z problematyką ekstraterytorialności europejskiego prawa o ochronie danych osobowych. Wskazuje, iż ważne znaczenie w tym kontekście mają przepisy o przekazywaniu danych osobowych do państw trzecich. Autorka przedstawia także, zasadnicze w odniesieniu do ekstraterytorialności europejskich przepisów o ochronie danych oso-

bowych, przepisy o zakresie zastosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Artur Niedźwiecki odnosi się do bardzo aktualnej kwestii, stawiając pytanie o wpływ Brexitu na fundamentalne uprawnienia jednostki. Wskazuje na konieczność poszukiwań nowych metod umocnienia statusu jednostek w obliczu tendencji dezintegracyjnych aktualnie obserwowanych w Europie. Analizuje także problematykę związaną z obywatelstwem UE w związku z procesami dekompozycyjnymi w Europie. Omawia prawdopodobne następstwa Brexitu dla statusu jednostek, w tym migrantów w samej Wielkiej Brytanii i państwach, które pozostały w Unii Europejskiej.

Julia Wojnowska-Radzińska analizuje opinię 1/15 Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie projektu umowy międzynarodowej między Unią Europejską a Kanadą o przekazywaniu i wykorzystywaniu danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) w celu zapobiegania terroryzmowi i innym poważnym przestępstwom o charakterze międzynarodowym. Autorka wskazuje, iż po raz pierwszy Trybunał Sprawiedliwości UE wypowiedział się na temat zgodności przetwarzania danych PNR z prawami podstawowymi zawartymi w Karcie praw podstawowych UE.

Joanna Mazur przedstawia problematykę zautomatyzowanego podejmowania decyzji, uwzględniając przepisy europejskiego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO). Wskazuje na zagrożenia związane z takim sposobem podejmowania decyzji. Autorka omawia elementy, które mogą utrudniać lub uniemożliwiać przeciwdziałanie dyskryminacyjnym mechanizmom pojawiającym się w związku ze zautomatyzowanym podejmowaniem decyzji. Próbuje odpowiedzieć na pytanie, czy przepisy RODO stworzyły wystarczające ramy prawne chroniące prywatność użytkowników i zapobiegające dyskryminacji.

W rozdziale trzecim podjęto problematykę praw człowieka w ujęciu ekonomicznym i socjalnym.

Dariusz Juruś prezentuje zagadnienie godności ludzkiej w kontekście ekonomicznych i społecznych praw człowieka. Jak zostaje zauważone w uniwersalnym systemie praw człowieka (Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych z 1966 r.), prawa ekonomiczne i socjalne łączone są z godnością jednostki. Pojęcie „godność” nie zostaje jednak doprecyzowane. Poszukując jego znaczenia, Autor sięga do tekstów Marthy Nussbaum oraz Tibora Machana. Z analizy tych tekstów wywiódł odmienne koncepcje godności. O ile koncepcja godności według Nussbaum zakłada egalitarystyczne podejście oraz obowiązki państwa zagwarantowania ekonomicznego i socjalnego bezpieczeństwa, o tyle Machan, ujmując godność w duchu indywidualizmu, stoi na stanowisku, że

wszelki „interwencjonizm” ze strony państwa stanowi ograniczenie dla wolności jednostki. Autor konkluduje, iż w zależności od definicyjnego pojmowania godności indywidualnej prawa ekonomiczne i społeczne mogą stanowić dlań wsparcie bądź zagrożenie.

Piotr Mostowik i Olga Bobrzyńska podejmują temat problemów pojawiających się po wprowadzeniu w niektórych państwach fikcji prawnych powiązanych z tzw. macierzyństwem zastępczym (*surrogate motherhood*). Autorzy wskazują na zasadnicze różnice co do dopuszczalności oraz treści *surrogate motherhood* oraz odmienne tendencje w poszczególnych państwach. Odnoszą się także do postulatów wykreowania wspólnego unormowania na poziomie międzynarodowym w tym zakresie.

Helena Szewczyk zajmuje się tematyką prawa do godziwego (sprawiedliwego) wynagrodzenia, analizując uregulowania w prawie międzynarodowym i europejskim. Autorka postuluje wcielenie w życie koncepcji „wynagrodzenia rodzinnego”. Wskazuje, iż prawo do godziwego wynagrodzenia stanowi istotny składnik praw człowieka, a godziwe wynagrodzenie minimalne za pracę leży nie tylko w interesie pracowników i interesie społecznym, ale także w interesie pracodawców.

Ewa Kamarad porusza problematykę małżeństw dzieci, które to małżeństwa na dużą skalę występują w niektórych rejonach świata. Analizuje przyczyny zawierania małżeństw w zbyt młodym wieku. Przytacza akty prawne na poziomie międzynarodowym i krajowym, które odnoszą się do kwestii wieku jednostki w chwili zawierania małżeństwa. Autorka wskazuje także, iż spadek liczby małżeństw dzieci jest uwarunkowany nie tylko istnieniem regulacji prawnych w tym zakresie, ale także ich skutecznym zastosowaniem.

Elżbieta M. Mach analizuje treści kształcenia w wybranych podręcznikach szkolnych dla klas I-III oraz w podstawie programowej Ministerstwa Edukacji Narodowej w aspekcie obecności w nich zagadnień związanych z prawami człowieka, dziecka i ucznia. Wyniki badań przeprowadzonych przez Autorkę wykazują obecność tych zagadnień w dokumentach MEN i podręcznikach szkolnych. Podniesienie jakości nauczania o prawach człowieka uzależnia od poszerzenia oferty doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, zwiększenia promocji i upowszechniania istniejących materiałów dydaktycznych oraz stworzenia nowych materiałów, dedykowanych różnym grupom wiekowym uczniów.

Justyna Gumuła-Kędracka podejmuje próbę wyjaśnienia problematyki stosowania klauzuli dobra dziecka w tzw. postępowaniach haskich. Wskazuje na zmianę linii orzeczniczej Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w tym zakresie. Problematyka międzynarodowych uprowadzeń rodzicielskich ukazana została w kontekście prawa do poszanowania życia rodzinnego.

W rozdziale czwartym opracowania dokonano omówienia praw człowieka w erze rozwoju nowoczesnych technologii informatycznych. Jak do tej pory ten stosunkowo nowy temat nie doczekał się wystarczającej analizy naukowej. Dlatego artykuły Autorów rozdziału stanowią ważny element debaty na temat ochrony praw człowieka.

Rozdział otwiera artykuł **Łukasza D. Dąbrowskiego** na temat dostępu i utrwalania przekazów telekomunikacyjnych w kontekście ochrony praw jednostki. Ponieważ obserwowany jest ogólnoświatowy trend poświęcania wolności komunikowania się i ochrony jej tajemnicy na rzecz wyższego celu bezpieczeństwa państwa, to ocena zgodności wybranych uregulowań ustaw kompetencyjnych służb odpowiedzialnych za obronność, bezpieczeństwo i porządek publiczny w zakresie poszanowania praw osób kontrolowanych stanowią istotną część rozdziału.

Celem artykułu **Dominiki Dziwisz** jest przybliżenie założeń i następstw realizacji chińskiego „systemu zaufania społecznego” (Social Credit System, SCS), a przede wszystkim wskazanie możliwości i konsekwencji implementacji elementów chińskiego systemu ewaluacji obywatela przez rządy państw demokratycznych. Chociaż Chiny są skrajnym przykładem wprowadzania powszechnej inwigilacji i przeniesienia SCS w całości nie będzie możliwe, to obserwowana jest ogólna tendencja zmiany podejścia rządów państw do obywatela. Demokracje zachodnie wykorzystują nowe technologie do roztaczania opieki nad obywatelem, co z jednej strony może dawać rzeczywiste lub iluzoryczne poczucie bezpieczeństwa, ale z drugiej strony ogranicza wolność wyboru.

W swoim artykule **Kamil Goryń** wskazuje na wyzwania dla ochrony prywatności, jakie pojawiają się w związku z postępami technicznym i technologicznym, w tym przede wszystkim te związane ze zmianami w obszarze stosunków międzyludzkich oraz coraz większego wpływu podmiotów prywatnych oraz publicznych na prywatność jednostek. Jak wskazuje Autor, algorytmicznej analizy danych (*big data*) nie powinno się rozpatrywać wyłącznie w kategoriach „zagrożeń” prywatności. W zamian Autor proponuje rozpatrywanie nowoczesnych metod analizy danych w kategorii „wyzwań”. W praktyce oznacza to konieczność podjęcia działań, które w przyszłości mogą przerodzić się w „szanse” dla bezpieczeństwa przechowywania danych osobowych, a co za tym idzie większego poziomu prywatności.

Marcin Rojszczak dokonuje pogłębionej analizy sposobów zabezpieczania prawa do prywatności w erze komputerowej zarówno w kontekście istniejących, jak i planowanych rozwiązań prawnych. Autor identyfikuje trzy problemy właściwego zabezpieczania prawa do prywatności w cyberprzestrzeni: natury

prawnej, m.in. związane z koniecznością stosowania odmiennych jurysdykcji i przepisów krajowych, a także norm prawa międzynarodowego; związane z rosnącym zainteresowaniem władzy publicznej w budowaniu szczegółowych baz danych na temat obywateli oraz w kwestiach ochrony prywatności w mediach społecznościowych.

Otylia Bieniek podejmuje próbę analizy aktualnego i ważnego zagadnienia prawa do prywatności w kontekście zagrożenia publikowanych w Internecie fałszywych informacji (fake newsów). Autorka analizuje możliwości i skuteczność działalności fact-checkerskiej na tle stanu ochrony prawa do prywatności w dobie nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Punktem wyjścia artykułu jest założenie, że prawo do prywatności powinno być traktowane z równym priorytetem, co kwestie dotyczące zacierania granic swobody wypowiedzi, wolności mediów i sposobu definiowania działalności dziennikarskiej.

W ostatniej części rozdziału **Aleksandra Kacała-Szwarczyńska** porusza problem definiowania pojęcia „haktywizm” oraz bada jego wpływ na realizację podstawowych praw człowieka i obywatela oraz zapewnienia bezpieczeństwa państwa. Cyberzagrożenia mogą być systematyzowane na wiele sposobów. Formy zagrożeń cybernetycznych można wyróżnić, oceniając m.in. motyw atakującego, metody przeprowadzenia ataku albo jego cel. Bez względu na zastosowane kryteria granica między poszczególnymi rodzajami cyberataków nie będzie wyraźna. Dlatego rozróżnienie haktywizmu od aktywizmu, infoaktywizmu, slacktywizmu, cyberprzestępczości czy cyberterroryzmu jest niełatwym zadaniem.

Tekst otwierający rozdział piąty (*Prawa człowieka a polityka wybranych państw*) autorstwa **Małgorzaty Abassy** obrazuje podejmowane próby recepcji zachodnich idei oświecenia w myśli prekursora modernizmu w Iranie: Mirzy Malkom-chana. Analiza prac reformatora tworzącego w połowie XIX w., dowodzi przywiązania do idei bliskich wartościom europejskim, liberalizmu, wiary w rozum, poszanowania godności i indywidualizmu jednostki. Liberalne i demokratyczne idee Malkom-chana znalazły odzwierciedlenie w tekstach konstytucyjnych Iranu z początku XX w. Współcześnie, jak podkreśla Autorka, możemy poszukiwać ich obecności w ratyfikowanych przez Iran międzynarodowych konwencjach praw człowieka, pozostających jednak w swoim praktycznym przełożeniu martwą literą ze względu na sprzeczności wartości świata zachodniego z normami kulturowymi islamu.

Łukasz Jakubiak porusza zagadnienie unormowań prawnych regulujących kwestie wprowadzania stanów nadzwyczajnych we Francji i związanych z nimi zagrożeń dla praw człowieka. Autor dokonuje przeglądu obowiązujących aktów prawnych, będących podstawą ich wprowadzenia (konstytucja, Kodeks obrony

z 2004 r., ustawa o stanie zagrożenia z 1955 r.). Analizie szczegółowej poddane zostały ustawa o stanie zagrożenia z 1955 r. oraz ustawa antyterrorystyczna z 2017 r. jako te akty, które znalazły zastosowanie w obliczu ataku terrorystycznego z 13 listopada 2015 r. i bezpośrednio po zniesieniu stanu zagrożenia dwa lata później. Obie regulacje zostały omówione pod kątem statusu jednostki, potencjalnych i realnie stosowanych ograniczeń praw podlegających międzynarodowej ochronie (prawo do prywatności, swobody przemieszczania się, swoboda wykonywania kultu).

Artykuł autorstwa **Brygidy Kuźniak** oraz **Mileny Ingelevič-Citak** omawia miejsce prawnomiędzynarodowych regulacji z zakresu ochrony praw człowieka w doktrynie i praktyce prawnej Federacji Rosyjskiej. Główna oś wywodu skupia się na analizie wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i transformacji prawa Federacji Rosyjskiej zgodnie z jego linią orzeczniczą. Rozważania dowodzą tezy, iż Rosja, wprowadzając akty prawa wewnętrznego, uznające prymat prawa wewnętrznego nad normami prawnomiędzynarodowymi (konstytucja, ustawa o Sądzie Konstytucyjnym Federacji Rosyjskiej z 1984 r. i ich nowelizacje), oraz zakładając subsydiarną rolę trybunałów międzynarodowych w interpretowaniu i tworzeniu norm prawa krajowego, pozostawia sobie furtkę do niewykonywania postanowień trybunału strasburskiego oraz uchylania się od stosowania prawa międzynarodowego publicznego.

Z kolei **Jan Brodowski** podejmuje próbę oceny postępów na drodze demokratyzacji Gruzji. Autor stawia pytanie o standardy przestrzegania praw i wolności obywatelskich w świetle organizowanych od 2003 r. wyborów prezydenckich i parlamentarnych. Na podstawie sprawozdań misji obserwacyjnych wysyłanych z ramienia OBWE, wskazując jednakowoż na pojawiające się nieprawidłowości w toku rywalizacji okołowyborczej, Autor dowodzi istnienia pozytywnego trendu przejawiającego się w wypełnianiu standardów demokratycznego procesu wyborczego.

Tekst **Renaty Król-Mazur** podejmuje tematykę wolności religijnej w Republice Armenii. Autorka wskazuje, iż przyjmowane regulacje prawne, również te w fazie projektowej (ustawa o swobodzie wyznania i związkach wyznaniowych), pozostają w sprzeczności z międzynarodowymi standardami ochrony praw człowieka z jednej strony oraz samą konstytucją Armenii z drugiej strony. Jak zauważa Autorka, uprzywilejowana pozycja Apostolskiego Kościoła Ormiańskiego, posiadającego status kościoła narodowego, ale również będącego czynnikiem budowania i podtrzymywania tożsamości narodowej Ormian, sprawia, iż swoboda funkcjonowania innych związków wyznaniowych/organizacji jest nie tyle niedostatecznie gwarantowana, ile nawet ograniczana.

Ewa Szczepankiewicz-Rudzka ukazuje prawne i społeczne konteksty zaangażowania kobiet w Tunezji. Analiza statusu prawnego kobiet w okresie autorytarnych rządów z lat 1956-2011 pozwala dowieść tezy o wysokim, w porównaniu z sąsiadującymi krajami kultury arabsko-muzułmańskiej, upodmiotowieniu żeńskiej części społeczeństwa. Polityka tzw. feminizmu państwowego ery dwóch prezydentów niepodległej Tunezji, Habiba Burgiby oraz Zine'a al Abidina ben Alego, stała się, jak dowodzi Autorka, przesłanką modernizacji kraju oraz katalizatorem dla jego demokratyzacji w okresie transformacji ustrojowej po wydarzeniach arabskiej wiosny z 2011 r.

Noty biograficzne

Abassy Małgorzata, dr hab., prof. UJ, kulturoznawca i literaturoznawca, kierownik Zakładu Nowożytnej Kultury Rosyjskiej i Teorii Systemów Kulturowych w Instytucie Rosji i Europy Wschodniej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autorka czterech monografii oraz kilkudziesięciu artykułów. Obszary zainteresowań badawczych: kulturowe uwarunkowania odmienności Rosji i krajów islamskich od Zachodu, stosunki rosyjsko-irańskie i polsko-rosyjskie na fundamencie kultury, literatura piękna i publicystyka jako narzędzia kształtowania świadomości narodowej oraz źródło wiedzy o historii i mentalności narodów, modele cybernetyczne w zastosowaniu do badań nad kulturą.

Bieniek Otylia, mgr, doktorantka na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego w Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie. Głównym obszarem jej zainteresowań naukowych jest bezpieczeństwo personalne w dobie rozwoju nowych technologii przez jednoczesny wzgląd na bezpieczeństwo publiczne oraz bezpieczeństwo państwa. Badania naukowe dotyczą między innymi analizy porównawczej działań legislacyjnych i strategicznych głównych światowych decydentów państwowych w sferze cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa informacyjnego mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo personalne, a ostatecznie w łańcuchu powiązań na bezpieczeństwo publiczne i narodowe.

Bobrzyńska Olga, uzyskała tytuł dr. nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, posiada również tytuł Master en droit privé; spécialité: droit économique przyznany przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Orleanie. Radca prawny od 2011 r. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół prawa prywatnego międzynarodowego. W 2018 r. uczestniczyła w projekcie „Studium analityczno-praktyczne zapobiegania przestępczości w obszarze

handlu dziećmi i surogacji” realizowanym przez Centrum Badań nad Rodziną Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Brodowski Jan, dr w zakresie nauk o polityce (specjalność: stosunki międzynarodowe). Absolwent roszoznawstwa i historii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego zainteresowania akademickie koncentrują się głównie na sytuacji geopolitycznej Kaukazu, współczesnej dyplomacji oraz procesach demokratyzacji w krajach byłego ZSRR. Przez blisko dekadę związany z administracją państwową, zarówno służbą dyplomatyczną, jak i służbą cywilną. Uczestnik misji obserwacyjnych OSCE/ODIHR.

Czubik Agnieszka, dr nauk prawnych, adwokat, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W latach 2005-2009 pracownik Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Od 2009 r. pracownik Katedry Strategii Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stypendystka m.in. Instytutu Studiów Północnoamerykańskich im. Johna F. Kennedy’ego w Berlinie, Ministerstwa Spraw Zagranicznych Holandii i Akademii Haskiej oraz Stypendium im. Ryoichi Sasakawa. Specjalizuje się w problematyce związanej z międzynarodową ochroną praw człowieka i prawem międzynarodowym publicznym.

Dąbrowski Łukasz Dawid, dr nauk prawnych, wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, adwokat, członek Komisji Legislacyjnej Naczelnej Rady Adwokackiej. Autor publikacji z zakresu międzynarodowego prawa karnego, międzynarodowej ochrony praw człowieka i prawa telekomunikacyjnego.

Dziwisz Dominika, dr nauk społecznych w zakresie nauk o polityce, absolwentka stosunków międzynarodowych oraz zarządzania i marketingu na Uniwersytecie Jagiellońskim, pracuje w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. W obrębie jej zainteresowań badawczych znajdują się formy współczesnego terroryzmu, w tym przede wszystkim te związane z rozwojem nowoczesnych technologii, cyberbezpieczeństwo oraz polityka bezpieczeństwa USA.

Tomasz Gąsior, dr, pracownik Krajowego Biura Wyborczego, ekspert w kwestiach finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych oraz kontroli w tym zakresie. Autor książek, artykułów i opracowań poświęconych tej problematyce oraz kwestiom wyborczym, uczestnik wielu konferencji i seminariów

związanych z tymi zagadnieniami. Wykładał w Akademii Liderów Samorządowych Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, w Krajowej Szkole Administracji Publicznej im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, w Szkole Liderów, w Wyższej Szkole Menadżerskiej w Warszawie; współpracuje z Wyższą Szkołą Administracji Publicznej w Ostrołęce, międzynarodowy ekspert OSCE/ODIHR.

Goryń Kamil, dr, pracownik naukowo-dydaktyczny zatrudniony w Zakładzie Bezpieczeństwa Międzynarodowego Uniwersytetu w Białymstoku. Magister socjologii, dr nauk o bezpieczeństwie. W swojej pracy naukowej zajmuje się zagadnieniami leżącymi na pograniczu nowoczesnych technologii oraz bezpieczeństwa. Prywatnie pasjonat high-tech, współorganizator meetupu BiałQA.

Gumuła-Kędracka Justyna, doktorant w Katedrze Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, stypendysta Programme in European Private Law for Postgraduates, aplikant adwokacki.

Ingelevič-Citak Milena, dr, asystent w Zakładzie Prawa Międzynarodowego Publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Główny obszar zainteresowań naukowych: problematyka procesów państwowotwórczych, uznania międzynarodowego oraz podmiotów nieuznanych, rosyjska doktryna prawa międzynarodowego.

Jakubiak Łukasz, dr hab. nauk społecznych w zakresie nauk o polityce, adiunkt z habilitacją w Katedrze Konstytucjonalizmu i Ustrojów Państwowych w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zajmuje się problematyką współczesnych systemów politycznych, a w szczególności rozwiązaniami ustrojowymi Francji oraz państw Afryki frankofońskiej.

Jastrzębski Marcin, dr nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Obecnie pracuje w Zakładzie Współczesnych Systemów Politycznych Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na stanowisku adiunkta. Jego zainteresowania badawcze obejmują problematykę związaną z ochroną praw człowieka w wymiarze krajowym i międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem praw i wolności politycznych oraz osobistych, kwestie związane z prawną instytucjonalizacją partii politycznych oraz relacje pomiędzy kategoriami bezpieczeństwa narodowego a wolnością jednostki. Jest autorem kilkudziesięciu artykułów na-

ukowych i recenzji, współredaktorem dwóch prac zbiorowych oraz autorem lub współautorem dwóch monografii naukowych.

Juruś Dariusz, dr hab., absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego (filozofia) i Politechniki Krakowskiej (architektura), zajmuje się filozofią polityki (głównie libertarianizmem). Jest adiunktem na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. W kręgu jego zainteresowań badawczych znajdują się także etyka i estetyka. Jest autorem książki *W poszukiwaniu podstaw libertarianizmu* oraz antologii *Dzieje własności prywatnej. Od starożytności do współczesności*.

Kacała-Szwarczyńska Aleksandra, doktorantka studiów III stopnia na kierunku prawo Uniwersytetu Śląskiego i aplikant radcowski przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Jej badania naukowe skoncentrowane są wokół cyberprzestrzeni, ochrony danych osobowych, praw człowieka i bezpieczeństwa państwa. W pracy zawodowej zajmuje się ochroną danych osobowych, prawem nowych technologii, prawem własności intelektualnej oraz świadczeniem bieżących usług prawnych na rzecz przedsiębiorstw.

Kamarad Ewa, asystent w Instytucie Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Doktor nauk prawnych ze specjalnością prawo prywatne międzynarodowe (2014), absolwentka prawa (2010) i europeistyki (2009) na Uniwersytecie Jagiellońskim. Autorka 30 publikacji. W swojej pracy naukowej zajmuje się prawem prywatnym międzynarodowym, prawem Unii Europejskiej, prawem rodzinnym, prawem konsularnym oraz międzynarodowymi stosunkami gospodarczymi.

Kowalska Samanta, dr, prawnik. Autorka kilkunastu monografii, rozpraw oraz artykułów publikowanych w Polsce i za granicą. Organizator naukowych konferencji ogólnopolskich i międzynarodowych. Członek krajowych i międzynarodowych organizacji naukowych i prawniczych. Zainteresowania badawcze: prawo międzynarodowe publiczne, prawo europejskie, prawa człowieka, dziedzictwo kulturowe.

Król-Mazur Renata, dr, historyk, politolog, adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ. Zainteresowania naukowe: politologia religii (ze szczególnym uwzględnieniem regionu Kaukazu), polityka pamięci, nacjonalizmy na obszarze poradzieckim, problematyka mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych (ze szczególnym uwzględnieniem Ormian), polska myśl polityczna, stosunki międzynarodowe.

Kuźniak Brygida, dr hab., kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego Publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Główny obszar zainteresowań naukowych: prawo organizacji międzynarodowych, sądownictwo międzynarodowe, rosyjska doktryna prawa międzynarodowego.

Mach Elżbieta M., dr nauk społecznych w zakresie pedagogiki, europeistka, pracownik Instytutu Europeistyki UJ, rzeczoznawca MEN w zakresie podręczników dla klas I-III, ekspert FRSE oraz EACEA ds. europejskich programów edukacyjnych; pozazawodowo hodowca kotów rasy turecki van. Obszary badawcze: edukacja europejska, polityka edukacyjna UE, socjologia edukacji, edukacja i tożsamość, obywatelstwo europejskie, aktualne procesy społeczno-kulturowe widziane w perspektywie zmiany edukacyjnej.

Mazur Joanna, absolwentka prawa oraz Kolegium Artes Liberales na Uniwersytecie Warszawskim, doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji UW. Pracuje w Digital Economy Lab (DELab UW) w obszarze prawnych aspektów budowania jednolitego rynku cyfrowego.

Mostowik Piotr, dr hab., prof. UJ, pracownik naukowy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości. Autor szeregu publikacji dotyczących problematyki prawa cywilnego, w tym rodzinnego, międzynarodowego prawa prywatnego i postępowania cywilnego, które obejmują również problematykę ustrojową i europejską. Członek rady programowej „Problemów współczesnego prawa międzynarodowego, europejskiego i porównawczego”, zespołu recenzentów „Problemów Prawa Prywatnego Międzynarodowego” i zespołu redakcyjnego czasopisma „Metryka. Studia z Zakresu Prawa Osobowego i Rejestracji Stanu Cywilnego”.

Niedźwiecki Artur, dr nauk politycznych, radca prawny. Członek Stowarzyszenia Mosty Europy. Autor książki pt. *Polska polityka zagraniczna wobec integracji europejskiej po 2004 roku*.

Rojszczak Marcin, dr nauk prawnych, specjalista w zakresie bezpieczeństwa IT oraz ochrony prywatności w Internecie. Posiada wykształcenie informatyczne oraz prawnicze. Od ponad piętnastu lat realizuje i nadzoruje projekty z obszaru bezpieczeństwa informacji, zarządzania usługami IT oraz ciągłości działania (DRP/BCP) w największych polskich firmach sektora energetycznego, finansowego i produkcyjnego, a także urzędach administracji centralnej.

Szczepankiewicz-Rudzka Ewa, dr nauk humanistycznych w dziedzinie nauk o polityce, politolog, adiunkt w Zakładzie Strategii Stosunków Międzynarodowych. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się na procesach transformacji społeczno-politycznych krajów Maghrebu, relacjach islam-Zachód, zagrożeniach bezpieczeństwa współczesnego świata.

Szewczyk Helena, dr hab. nauk prawnych, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; autorka ponad 150 prac naukowych z zakresu prawa pracy i dziedzin pokrewnych, radca prawny.

Todos Katarzyna, mgr prawa, doktorant w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, radca prawny. Zasadniczym przedmiotem zainteresowań autorki pozostają kwestie dotyczące praw i wolności człowieka i obywatela, ze szczególnym uwzględnieniem wolności wypowiedzi. Obszar jej naukowych zainteresowań obejmuje również problematykę prawa prasowego.

Wojnowska-Radzińska Julia, dr, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Specjalizuje się w dogmatyce konstytucyjnych praw i wolności, prawie antydyskryminacyjnym oraz europejskim prawie migracyjnym. Odebrała staże naukowo-badawcze m.in. w Instytucie Praw Człowieka im. Ludwiga Boltzmann w Wiedniu, American University Washington College of Law, Queen Mary University of London, European University Institute, Université libre de Bruxelles, College of Law Syracuse University.

W serii *Societas* pod redakcją Bogdana Szlachty ukazały się:

1. Grzybek Dariusz, *Nauka czy ideologia. Biografia intelektualna Adama Krzyżanowskiego*, 2005.
2. Drzonek Maciej, *Między integracją a europeizacją. Kościół katolicki w Polsce wobec Unii Europejskiej w latach 1997-2003*, 2006.
3. Chmieliński Maciej, *Max Stirner. Jednostka, społeczeństwo, państwo*, 2006.
4. Nieć Mateusz, *Rozważania o pojęciu polityki w kręgu kultury attyckiej. Studium z historii polityki i myśli politycznej*, 2006.
5. *Nahum Sokołów. Życie i legenda*, oprac. Andrzej A. Zięba, 2006.
6. Porębski Leszek, *Między przemocą a godnością. Teoria polityczna Harolda D. Lasswella*, 2007.
7. Mazur Grzegorz, *Życie polityczne polskiego Lwowa 1918-1939*, 2007.
8. Węc Janusz Józef, *Spór o kształt instytucjonalny Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej 1950-2005. Między ideą ponadnarodowości a współpracą międzyrządową. Analiza politologiczna*, 2006.
9. Karas Marcin, *Integryzm Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X. Historia i doktryna rzymsko-katolickiego ruchu tradycjonalistycznego*, 2008.
10. *European Ideas on Tolerance*, red. Guido Naschert, Marcin Rebes, 2009.
11. Gacek Łukasz, *Chińskie elity polityczne w XX wieku*, 2009.
12. Zemanek Bogdan Stanisław, *Tajwańska tożsamość narodowa w publicystyce politycznej*, 2009.
13. Lenczarowicz Jan, *Jałta. W kręgu mitów założycielskich polskiej emigracji politycznej 1944-1956*, 2009.
14. Grabowski Andrzej, *Prawnicze pojęcie obowiązywania prawa stanowionego. Krytyka niepozytywistycznej koncepcji prawa*, 2009.
15. Kich-Masłej Olga, *Ukraina w opinii elit Krakowa końca XIX – pierwszej połowy XX wieku*, 2009.
16. Citkowska-Kimla Anna, *Romantyzm polityczny w Niemczech. Reprezentanci, idee, model*, 2010.
17. Mikuli Piotr, *Sądy a parlament w ustrojach Australii, Kanady i Nowej Zelandii (na tle rozwiązań brytyjskich)*, 2010.
18. Kubicki Paweł, *Miasto w sieci znaczeń. Kraków i jego tożsamości*, 2010.
19. Żurawski Jakub, *Internet jako współczesny środek elektronicznej komunikacji wyborczej i jego zastosowanie w polskich kampaniach parlamentarnych*, 2010.
20. *Polscy eurodeputowani 2004-2009. Uwarunkowania działania i ocena skuteczności*, red. Krzysztof Szczerski, 2010.
21. Bojko Krzysztof, *Stosunki dyplomatyczne Moskwy z Europą Zachodnią w czasach Iwana III*, 2010.
22. *Studia nad wielokulturowością*, red. Dorota Pietrzyk-Reeves, Małgorzata Kułakowska, Elżbieta Żak, 2010.
23. Bartnik Anna, *Emigracja latynoska w USA po II wojnie światowej na przykładzie Portorykańczyków, Meksykanów i Kubańczyków*, 2012.
24. *Transformacje w Ameryce Łacińskiej*, red. Adam Walaszek, Aleksandra Giera, 2011.
25. Praszalowicz Dorota, *Polacy w Berlinie. Strumienie migracyjne i społeczności imigrantów. Przegląd badań*, 2010.
26. Głogowski Aleksander, *Pakistan. Historia i współczesność*, 2011.

27. Brązkiewicz Bartłomiej, *Choroba psychiczna w literaturze i kulturze rosyjskiej*, 2011.
28. Bojenko-Izdebska Ewa, *Przemiany w Niemczech Wschodnich 1989-2010. Polityczne aspekty transformacji*, 2011.
29. Kołodziej Jacek, *Wartości polityczne. Rozpoznanie, rozumienie, komunikowanie*, 2011.
30. *Nacjonalizmy różnych narodów. Perspektywa politologiczno-religioznawcza*, red. Bogumił Grott, Olgierd Grott, 2012.
31. Matyasik Michał, *Realizacja wolności wypowiedzi na podstawie przepisów i praktyki w USA*, 2011.
32. Grzybek Dariusz, *Polityczne konsekwencje idei ekonomicznych w myśli polskiej 1869-1939*, 2012.
33. Woźnica Rafał, *Bułgarska polityka wewnętrzna a proces integracji z Unią Europejską*, 2012.
34. Ślufińska Monika, *Radykałowie francuscy. Koncepcje i działalność polityczna w XX wieku*, 2012.
35. Fyderek Łukasz, *Pretorianie i technokraci w reżimie politycznym Syrii*, 2011.
36. Węc Janusz Józef, *Traktat lizboński. Polityczne aspekty reformy ustrojowej Unii Europejskiej w latach 2007-2009*, 2011.
37. Rudnicka-Kassem Dorota, *John Paul II, Islam and the Middle East. The Pope's Spiritual Leadership in Developing a Dialogical Path for the New History of Christian-Muslim Relations*, 2012.
38. Bujwid-Kurek Ewa, *Serbia w nowej przestrzeni ustrojowej. Dzieje, ustrój, konstytucja*, 2012.
39. Cisek Janusz, *Granice Rzeczypospolitej i konflikt polsko-bolszewicki w świetle amerykańskich raportów dyplomatycznych i wojskowych (1919-1921)*, 2012.
40. Gacek Łukasz, *Bezpieczeństwo energetyczne Chin. Aktywność państwowych przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, 2012.
41. Węc Janusz Józef, *Spór o kształt ustrojowy Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej w latach 1950-2010. Między ideą ponadnarodowości a współpracą międzyrządową. Analiza politologiczna*, 2012.
42. *Międzycywilizacyjny dialog w świecie słowiańskim w XX i XXI wieku. Historia – religia – kultura – polityka*, red. Irena Stawowy-Kawka, 2012.
43. *Ciekawość świata, ludzi, kultury... Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Ryszardowi Kantorowi z okazji czterdziestolecia pracy naukowej*, red. Renata Hołda, Tadeusz Paleczny, 2012.
44. Węc Janusz Józef, *Pierwsza polska prezydencja w Unii Europejskiej. Uwarunkowania – procesy decyzyjne – osiągnięcia i niepowodzenia*, 2012.
45. Zemanek Adina, *Córki Chin i obywatelki świata. Obraz kobiety w chińskich czasopismach o modzie*, 2013.
46. Kamiński Eva, *Rezeption japanischer Kultur in Deutschland. Zeitgenössische Keramik als Fallstudie*, 2012.
47. Obeidat Hayssam, *Stabilność układu naftowego w warunkach zagrożeń konfliktami w świetle kryzysu w latach siedemdziesiątych XX i na progu XXI wieku*, 2012.
48. Ścigaj Paweł, *Tożsamość narodowa. Zarys problematyki*, 2012.
49. Głogowski Aleksander, *Af-Pak. Znaczenie zachodniego pogranicza pakistańsko-afgańskiego dla bezpieczeństwa regionalnego w latach 1947-2011*, 2012.
50. Miżejewski Maciej, *Ochrona pluralizmu w polityce medialnej Włoch*, 2013.

51. Jakubiak Łukasz, *Referendum jako narzędzie polityki. Francuskie doświadczenia ustrojowe*, 2012.
52. *Skuteczność polskiej prezydencji w Unii Europejskiej. Założone cele i ich realizacja*, red. Krzysztof Szczerski, 2012.
53. *Stosunki państwo-Kościół w Polsce 1944-2010. Studia i materiały*, red. Rafał Łatka, 2013.
54. Gacek Łukasz, Trojnar Ewa, *Pokojowe negocjacje czy twarda gra? Rozwój stosunków ponad Cieśniną Tajwańską*, 2013.
55. Sondel-Cedarmas Joanna, *Nacjonalizm włoski. Geneza i ewolucja doktryny politycznej (1896-1923)*, 2013.
56. Rudnicka-Kassem Dorota, *From the Richness of Islamic History*, 2013.
57. Fudała Piotr, Fyderek Łukasz, Kurpiewska-Korbut Renata, *Budowanie parlamentaryzmu. Doświadczenia z Afganistanu, Iraku i Kurdystanu irackiego*, 2012.
58. Dardziński Piotr, *Kapitalizm nieobjawiony. Doktryna ładu społecznego, politycznego i ekonomicznego w myśli Wilhelma Röpkego (1899-1966)*, 2013.
59. *The Taiwan Issues*, ed. Ewa Trojnar, 2012.
60. Rebes Marcin, *Między respondere i imputatio. Martina Heideggera i Józefa Tischnera hermeneutyka odpowiedzialności w horyzoncie ontologii, agatologii i aksjologii*, cz. I: 2014; cz. II, III: 2018.
61. Kurpiewska-Korbut Renata, *Społeczność międzynarodowa wobec Kurdów irackich*, 2014.
62. Pietrzyk-Reeves Dorota, *Ład Rzeczypospolitej. Polska myśl polityczna XVI wieku a klasyczna tradycja republikańska*, 2012.
63. Matykiewicz-Włodarska Aleksandra, Marion Gräfin Dönhoff. *Idee i refleksje polityczne*, 2012.
64. Reczyńska Anna, *Braterstwo a bagaż narodowy. Relacje w Kościele katolickim na ziemiach kanadyjskich do I wojny światowej*, 2013.
65. *Współczesne transformacje. Kultura, polityka, gospodarka*, red. Monika Banaś, Joanna Dziadowiec, 2013.
66. Grott Olgierd, *Instytut Badań Spraw Narodowościowych i Komisja Naukowych Badań Ziem Wschodnich w planowaniu polityki II Rzeczypospolitej Polskiej na Kresach Wschodnich*, 2013.
67. *Teoretyczne i praktyczne problemy kultury politycznej. Studia i szkice*, red. Monika Banaś, 2013.
68. *Podejścia badawcze i metodologie w nauce o polityce*, red. Barbara Krauz-Mozer, Paweł Ścigaj, 2013.
69. *Narratives of Ethnic Identity, Migration and Politics. A Multidisciplinary Perspective*, eds. Monika Banaś, Mariusz Dzięglewski, 2013.
70. *Promoting Changes in Times of Transition and Crisis: Reflections on Human Rights Education*, eds. Krzysztof Mazur, Piotr Musiewicz, Bogdan Szlachta, 2013.
71. Bar Joanna, *Po ludobójstwie. Państwo i społeczeństwo w Rwandzie 1994-2012*, 2013.
72. *Włochy wielokulturowe. Regionalizmy, mniejszości, migracje*, red. Karolina Golemo, 2013.
73. *Stany Zjednoczone wczoraj i dziś. Wybrane zagadnienia społeczno-polityczne*, red. Agnieszka Małek, Paulina Napierała, 2013.
74. Plichta Paweł, *Estera w kulturach. Rzecz o biblijnych toposach*, 2014.
75. Czekańska Renata, *Wartości autoteliczne w kulturze symbolicznej na przykładzie indyjsko-polskich spotkań literackich*, 2013.
76. Włodarski Bartosz, *Szkoła Nauk Politycznych UJ 1920-1949*, 2015.

77. *Arabska wiosna w Afryce Północnej. Przyczyny, przebieg, skutki*, red. Ewa Szczepankiewicz-Rudzka, 2014.
78. Bajor Piotr, *Partnerstwo czy członkostwo? Polityka euroatlantycka Ukrainy po 1991 r.*, 2014.
79. Gabrys Marcin, Kijewska-Trembecka Marta, Rybkowski Radosław, Soroka Tomasz, *Kanada na przełomie XX i XXI wieku. Polityka, społeczeństwo, edukacja*, red. Marta Kijewska-Trembecka, 2014.
80. Trojnar Ewa, *Tajwan. Dylematy rozwoju*, 2015.
81. Głogowski Aleksander, *Policja Państwowa i inne instytucje bezpieczeństwa na Wileńszczyźnie w latach 1918-1939*, 2015.
82. Krzyżanowska-Skowronek Iwona, *Teorie zmiany na przykładzie włoskiej polityki wschodniej*, 2015.
83. Rysiewicz Mikołaj, *Monarchia, lud, religia. Monarchizm konserwatywnych środowisk politycznych Wielkiej Emigracji w latach 1831-1848*, 2015.
84. Szymkowska-Bartyzel Jolanta, *Nasza Ameryka wyobrażona. Polskie spotkania z amerykańską kulturą popularną po roku 1918*, 2015.
85. Napierała Paulina, *In God We Trust. Religia w sferze publicznej USA*, 2015.
86. Paluszkiwicz-Misiaczek Magdalena, *Szacunek i wsparcie. Kanadyjski system opieki nad weteranami*, 2015.
87. *Детерминанты и перспективы политики европейской интеграции Республики Молдова*, под научной редакцией Петра Байора, 2015.
88. *Eastern Chessboard. Geopolitical Determinants and Challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, eds. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, 2015.
89. Mazur Wojciech, *Pod wiatr. Francja i lotnictwo wojskowe II Rzeczypospolitej (1921-1938)*, 2015.
90. Węc Janusz Józef, *Traktat lizboński. Polityczne aspekty reformy ustrojowej Unii Europejskiej w latach 2007-2015*, 2016.
91. Fyderek Łukasz, *Autorytarne systemy polityczne świata arabskiego. Adaptacja i inercja w przededniu Arabskiej Wiosny*, 2016.
92. Kwieciński Rafał, *Zjednoczenie Chin? Proces reintegracji Wielkich Chin na przełomie XX i XXI w.*, 2016.
93. Grabowski Marcin, *Rywalizacja czy integracja? Procesy i organizacje integracyjne w regionie Azji i Pacyfiku na przełomie XX i XXI wieku*, 2015.
94. Laidler Paweł, Turek Maciej, *Cena demokracji. Finansowanie federalnych kampanii wyborczych w Stanach Zjednoczonych Ameryki*, 2016.
95. Bajor Piotr, *Contemporary Azerbaijan in Social and Political Dimension*, 2016.
96. Balwierz Ida, *Czasopismo „Apollo”. Jego miejsce i rola w odrodzeniu poezji i kultury arabskiej*, 2016.
97. Bajor Piotr, *Kierunek Zachód. Polityka integracji europejskiej Ukrainy po 1991 roku*, 2015.
98. *Polska i Rumunia w Europie Środkowej w XX i XXI wieku. Studia, materiały i eseje poświęcone pamięci prof. dra hab. Wojciecha Rojka. Polonia și România în Europa Centrală în secolele XX și XXI. Studii, materiale și eseuri dedicate în memoriam prof. univ. dr. Wojciech Rojek*, red. Agnieszka Kastory, Henryk Walczak, 2017.
99. Mazur Wojciech, *Lot ku burzy. Polska w przygotowaniach mocarstw Zachodu do wojny powietrznej marzec-sierpień 1939 roku*, 2017.
100. Gabrys Marcin, Soroka Tomasz, *Canada as a Selective Power. Canada's Role and International Position after 1989*, 2017.

101. Głuszek Alicja, *Współpraca amerykańsko-meksykańska w zwalczaniu handlu ludźmi na przełomie XX i XXI wieku*, 2017.
102. Paleczny Tadeusz, *Relacje międzykulturowe w dobie kryzysu ideologii i polityki wielokulturowości*, 2017.
103. Czubik Agnieszka, Dziwisz Dominika, Szczepankiewicz-Rudzka Ewa, Tarnawski Marcin, *Nowe wyzwania dla ochrony praw człowieka*, 2017.
104. Gabrys Marcin, *Przewodnik po konstytucji Kanady. Część pierwsza. Akt Konstytucyjny z 1867 roku*, 2016.
105. Porębski Leszek, *Technika w perspektywie społecznej*, 2017.
106. Gabrys Marcin, *Przewodnik po konstytucji Kanady. Część druga. Akt Konstytucyjny z 1982 roku*, 2017.
107. Dulak Michał, *Demokratyczna legitymizacja polskiej polityki europejskiej. Analiza systemowa*, 2017.
108. Turek Maciej, *Prawybory prezydenckie w USA. Bilans czterech dekad*, 2017.
109. *Oblicza Ameryki. Szkice o społeczeństwie, kulturze i polityce Stanów Zjednoczonych*, red. Paulina Napierała, Rafał Kuś, 2016.
110. Kuś Rafał, *Retoryka polityczna Richarda Nixona*, 2016.
111. Modrzejewska Magdalena, *Josiah Warren – the First American Anarchist. "The Remarkable American"*, 2016.
112. Mazur Wojciech, *Niebo rozwianych nadziei. Zachodni sojusznicy wobec wojny powietrznej w Polsce we wrześniu 1939 roku*, 2018.
113. Małek Agnieszka, *Polityka migracyjna Włoch w latach 1861-2011*, 2017.
114. Kastory Agnieszka, *Rola Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego w kształtowaniu polskiej polityki wschodniej w latach 1989-1991*, 2018.
115. Kułakowska Małgorzata, *W poszukiwaniu spójności wspólnotowej. Polityka rządu brytyjskiego w latach 2001-2010*, 2018.
116. Biliński Piotr, *Wacław Tokarz 1873-1937. Historyk walk o niepodległość*, 2018.
117. Golemo Karolina, Małek Agnieszka, *Włochy – mozaika kultur*, 2018.
118. Modrzejewska Magdalena, *Stephen Pearl Andrews – anarchia i społeczeństwo. Studia z amerykańskiego anarchizmu indywidualistycznego*, 2016.
119. *Podsumowanie VIII kadencji PE. Wyzwania integracji europejskiej w latach 2014-2019*, red. Agnieszka Nitszke, Janusz Józef Węc, 2019.
120. Bajor Piotr, Gruszcak Artur, *Między wiedzą a władzą. Bezpieczeństwo w erze informacji*, 2019.
121. *Security Outlook 2018*, ed. Artur Gruszcak, 2019.
122. Kulpińska Joanna, *Transatlantyckie trendy migracyjne na przestrzeni stulecia. Studium przypadku wychodźstwa z powiatu strzyżowskiego*, 2019.
123. Rebes Marcin, *Od epistemologii do ontologii. Hermeneutyka wolności Martina Heideggera w dyskusji z Immanuelem Kantem*, 2019.

W prezentowanym zbiorze omówiono wybrane problemy ochrony praw i wolności jednostki pojawiające się aktualnie na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Koncepcja ochrony praw człowieka w dzisiejszym świecie ewoluuje pod wpływem zachodzących z dużą intensywnością procesów gospodarczych, politycznych, kulturowych, a także technologicznych. Procesy te mają także niezwykle ważne znaczenie dla jednostki, wpływając na jej prawa, a tym samym na jej funkcjonowanie we współczesnym świecie.

ze Wstępu

Recenzowana monografia dotyczy problematyki nie tylko ważnej, ale też niezwykle rozległej, bo obejmującej ogromne spectrum zagadnień, które w dodatku zmieniają się w sposób bardzo dynamiczny. (...) Stan badań nad tą problematyką bardzo wyraźnie oscyluje w ostatnich latach wokół zagadnień związanych z nowymi zjawiskami współczesnego świata, takimi jak m.in. przemiany obyczajowe, katastrofa klimatyczna i ochrona środowiska, nowe technologie w związku z ich oddziaływaniem na styl życia jednostki oraz jej prywatność, warunki egzystencjalne człowieka wobec nasilających się procesów migracji, a także powrót idei nacjonalizmu i ciągle obecny terroryzm (...). Wypada zwrócić uwagę na to, jak wieloaspektowa jest omawiana tu problematyka i jak wrażliwa na zmienność współczesnego świata.

z recenzji prof. dr hab. Barbary Stoczewskiej

<http://www.akademicka.pl>

